

Веселин Шљиванчанин
ОДБРАНИО САМ ИСТИНУ

Веселин Шљиванчанин
ОДБРАНИО САМ ИСТИНУ
Хашки дневник

Издавач:
НИД Компанија “Новости” АД
Трг Николе Пашића 7, Београд

Генерални директор и главни уредник:
Манојло Вукотић

Извршни директор издавачке делатности:
Александар Бацковић

Уредник:
Миломир Краговић

Дневник приредио:
Вања Булић

Дизајн:
Никола Цветковић

Лектура / коректура:
Слађана Ковчић

Фотографија на корицама:
Предраг Митић

ISBN: 978-86-7446-210-2

Тираж:
20.000

Штампа:
Цицero, Београд

Веселин
Шљиванчанин

ОДБРАНИО САМ ИСТИНУ

ХАШКИ ДНЕВНИК



2012.

ХАПСЕ МЕ МОЈИ ОФИЦИРИ

12. јун 2003.

Сутра ћу напунити педесет година! Кћерке су се шалиле говорећи како је пола века озбиљна цифра и како морам добро да размислим како ћу организовати другу половину свог живота.

Око петнаест часова зачуло се звонце на улазним вратима. Кћи Оља, која је нешто учила са Маријом, сестром од тетке, отишла је до врата, али, пошто је провирила кроз шпијунку, није их отворила. „Ко је?“ упитао сам, а она је узнемирено одговорила: „Нико, татице“. Убрзо се зачуо снажан ударац у врата. Зграда се затресла од тог ударца.

Устао сам и кренуо да видим шта се дешава. „Испред врата су људи са црним маскама на главама“, рекла је Оља. Погледао сам кроз шпијунку и видео да је ходник испуњен наоружаним полицајцима. Држали су металну црну шипку, велику као бандера. Тако су некада разбојници разваљивали врата на средњовековним замковима. Улубили су блиндирана врата око браве, па се кључ заглавио. Испред зграде сам видео три полицијска ципа и грађане који се препиру с полицијом. У стан мог брата од стрица Драгана, који се налази изнад мог стана, упали су полицајци. Малтретирали су Драганову породицу: забранили им да напусте стан, забранили да користе телефон... Покушали су да се са терасе спусте до мог стана, али су брзо одустали.

Како је време одмицало, испред зграде се повећавао број грађана и број полицајаца. Нисам хтео да се појављујем да не бих повећавао тензију, јер су односи између народа испред зграде и полиције већ били заоштрени. Разговарао сам телефоном са супругом Персом и млађом кћерком Сашом. Жена ми је рекла да је звао Гури, Горан

Радосављевић, први човек српске жандармерије, и тражио да преговарају. Неки људи су јој рекли да су се на источној страни зграде, у блиндираном BMW-у, налазили Сретен Лукић и Чеда Јовановић, али су, наводно, побегли када су грађани почели да гађају возило камењем. Чуо сам како људи испред зграде узвикују „Шљиво“, „Весо, не дамо те“, „Србија“, „Весо, Србине“...

После шест часова – између 21 и 23 сата – пристигле су нове снаге жандармерије. Убрзо су употребили шок бомбе, гумене метке, сузавцац... Простор око зграде захватио је пожар. Чуо сам Вулина, Вучића, Пелевића... Позивали су људе да остану и да се не плаше. Чуо сам глас мог брата Миливоја, а кроз прозор сам видео како се са полицијом рвају моји пријатељи, рођаци и комшије – Зорица, Лејла, Љиља, Вукица, Бане...

Око поноћи, грађани су отерани са улаза зграде, а пред врата мог стана дошло је двадесет полицајаца. Маљевима и штанглама почели су да руше зид и одваљују врата. Узалуд сам им са друге стране врата говорио да је кључ заглављен у брави. После пола сата лупања и рушења, ушли су у стан са аутоматима упереним у децу и викали: „Руке увис!“ Девојчице су плакале. Стао сам испред деце са рукама на леђима и рекао: „Оставите децу. Ево мене, ако мене тражите!“ Захтевали су да дигнем руке увис. Затим ми је један од њих рекао: „Господине пуковниче, нисмо ми криви. Нама је наређено“. Питао сам: „Ко си ти?“ Рекао је да се презива Стојановић и да је завршио 43. класу Војне академије. Узвратио сам: „Лепо богами! Моји официри, па ме хапсе! Да ли сам то заслужио?“

Ђутали су. Непријатну тишину прекинуо је Стојановић, који ми је рекао да Борис Тадић, министар одбране, тражи да разговара са мном. Покушали су да ми на главу ставе цак и лисице на руке. Нисам дозволио. Када смо се спустили низ степенице пришла су тројица полицајаца и свезали ми руке на леђима. Угурали су ме брзо у црни цип. Успут сам покушао да разговарам са полицајцима који су ме немо гледали, али нису проговарали. Још увек ми је све личило на неки нестваран сан. Само пре неколико месеци, министар полиције Душан Михајловић изјавио је: „Шљиванчанина ће ухапсити један позорник...“

13. јун 2003.

Педесети рођендан прослављам у згради МУП-а, у Улици 29. новембар. Колико се само апсурдне симболике скупило на једном месту! Са лисицама на рукама славим рођендан у улици која носи име по дану када је основана држава којој сам се заклео на вечну верност! Зар се због извршавања дужности према отаџбини човек

везаних руку доводи у полицијски бастион! Скидам каиш, прстен, огрлицу добијену од свештеника са Хиландара... Полицајци ми се извињавају што то морају да раде. Одводе ме у подрумску просторију у којој гори неонско светло. Доле бетон, а са стране даске за седење и лежање, офарбане у сиво-зелену боју. Просторија је прљавица и загушљива. Осећа се мокраћа. Полицајац ме теши: „Одабрали смо за вас најбољу просторију“. Други полицајац каже: „Полицајци из дежурне службе желе да дођу и да се поздраве са вама“. Долазе потиштени. Један од њих ми каже да се око мог стана и даље народ окупља и да је позвано додатно полицијско појачање. Дајем му број телефона и молим да јави мојој породици да сам добро. Нуде ми сок, воду, кафу, питају да ли сам гладан? Захваљујем се, али не узимам ништа јер знам да то не би смели да раде.

Остајем сам у ћелији. Не знам шта се дешава са породицом... Седе у разваљеном стану. Син Млађен је у Колашину, на припремама кошаркашке јуниорске репрезентације. Да ли је сазнао шта ми се десило? Како то подноси? Нисам знао да човек може да плаче, а да није тога свестан... У ћелији сам остао до четрнаест часова. Замолио сам да ме не вежу. Узалуд. Свезали су ми руке на леђима и убацили у марицу. Као да смо се возили по неораној њиви, непрестано сам поскакивао на клупи и неколико пута се преврнуо на под. У Палати правде поново ме уводе у ужасно прљаву ћелију. Закључавају врата испред којих се налази шест полицајаца са шлемовима и аутоматима.

После два сата, судија Драган Плазинић, срдачан и насмејан, бираним речима покушава да ми објасни насталу ситуацију. Ту је и адвокат Горан Петронијевић. Чекамо да дође адвокат Момо Булатовић. Обојица су се сами јавили мојој породици и понудили помоћ. Судија Плазинић чита хашку оптужницу. Покушавам да му објасним шта је истина и да је реч о измишљотинама. Кад је завршио читање, судија дозвољава да у канцеларију уђу моја супруга, кћерке и брат Миливоје. Честитају ми рођендан, а то чини и син преко мобилног телефона. Много тога желе да ми кажу... Растајем се са породицом, поздрављам са судијом и адвокатима. Полицајци из Централног затвора, који су дошли по мене, на захтев судије, нису ми ставили лисице.

Улазим у ћелију која има осам металних кревета, осам ормарића и тоалет са топлом водом. „Ово је најбоље што имамо“, каже ми управник Централног затвора Александар Јовановић, коректан и љубазан човек и пита како може да ми помогне? Доносе ми дневне новине. На првим странама свих новина иста вест: „Ухапшен Шљиванчанин“.

14. јун 2003.

Обавестили су ме да је звао Владе Дивац и да је понудио помоћ мојој породици. Написао сам му писмо. У загушљиву хелију, притиснуту непријатним мирисом клозета, повремено улазе чувари, теше ме и предлажу шта да радим. У десет часова проводе ме кроз много ходника који воде до собе за посете где ме чека породица. Нервозни су и уплакани, посебно супруга и млађа кћи. Причам им како сам проживео и преживео и теже тренутке... На почетку рата, био је шести октобар, мој возач Поповић и ја упали смо у усташку седу. Поповић је погинуо, а ја ни данас не знам како сам остао жив. Испричали су ми шта се дешавало после мог хапшења. Страдали су недужни, правдољубиви. Кћерке су морале да иду на ВМА да би примиле инфузију. Све је то могло да се спречи, јер ја нисам ни кримналац, ни убица, ни кукавица. Само је требало да ме позове неко од војних руководиоца или Душан Михајловић, министар полиције. Дошао бих на разговор, па би ме лако ухапсили.

Кад су отишли моји најдражи, управник затвора дао ми је мобилни телефон да бих се чуо са сином. Хтео сам да га замолим да остане на припремама репрезентације, али је он већ кренуо ка Београду. Господин Јовановић ми је рекао да ме пуно поздравила Цеца Ражнатовић, која се у Централном затвору налази деведесет дана и којој је данас рођендан. Поново су ме вратили у хелију где сам наставио да читам и пишем. Било је ужасно вруће, загушљиво, а из WC шоље је избијао несносан смрад. Мучила ме главобоља и притисак, а чувари испред хелије трудили су се да ме орасположе и насмеју.

Предвече су ме повели у шетњу. Уз мене је био чувар Ђоле Станковић, родом из села Шула код Пљеваља. Нису га случајно изабрали, јер је Ђоле људескара од два метра и 130 килограма. Причали смо о обичајима у нашем крају, одласку на игранке и девојкама. Више смо стајали у месту него што смо шетали, јер смо се налазили на бетонској плочи између две високе затворске зграде. Видело се само небо. После пола сата поново сам био у хелији. Пошто сам се пожалио Ђолету да ме боли глава, у хелију је дошла докторка Александра Миладиновић. Бринули су о мом здрављу како бих што здравији отишао у Хаг. Можда тамо не примају болесне?

15. јун 2003.

Да нисам у затвору, радовао бих се недељном ручку када је петочлана породица на окупу. Целу ноћ нисам могао да спавам. Све време сам постављао исто питање: шта сам то лоше и погрешно урадио па сам осуђен на овакву срамоту? Зар је грех извршавати добијене задатке и

притом сачувати животе војника? Зар је грех што сам у смутним временима помагао људима без обзира које су вере и националности? Зар је грех што сам волео своју отаџбину и што сам страним обавештајцима рекао: „Ово је моја земља... Ако вас није брига што гину моји млади војници, онда овде нисте добродошли...“ Потом су ми кроз главу процравале слике из Хага, лажна сведочења, подметања...

Новинар Јован Дуловић на суђењу Слободану Милошевићу говори о мени, а никад га на ратишту нисам срео. Испод части ми је да таквом човеку показујем извештаје из Вуковара, који доказују да смо били организована војска која поштује међународне конвенције. Према његовом сведочењу, ја сам био шериф, самовољни командант, а као доказ је користио измишљени интервју у *Монитору*. Покушао је да ме омаловажи причама како сам одрастао уз народне песме, али није био свестан да сам управо због тога постао човек који воли своју отаџбину и који се никада неће одрећи прошлости свог народа. У несаницу су свратили и моји покојни родитељи, па сам помислио како је боље што нису живи, јер би тешко поднели ово што ми се догађа.

Заборавио сам на непроспавану ноћ када су у јутарњу посету дошли супруга, кћерке, син, брат и адвокат. Син је управо стигао из Колашина. Каже ми како је морао да ме види и како су сви играчи поручили да ће играти за мене. Адвокат ме пита да ли је тачна изјава генерала Момчила Перишића да ми је уручио оптужницу! Одговорио сам: „Лаже! Ако је тако како он тврди, нека каже ко је од војних правосудних органа био присутан и где сам потписао да ми је оптужница уручена? Зашто није наредио да се спроведе истрага, да се прикупе докази и предузму потребне мере?“

Супруга ми каже да су је звали из Генералштаба и нудили помоћ. Одбила је. Саветујем јој да пође у Генералштаб и сазна шта ми сада нуде, када су ме већ издали и продали. Нека их пита зашто ме нису звали на разговор већ су на недужну децу послали наоружане полицајце са маскама на главама? „Кажите им да ја нисам социјални случај, него честит човек, па нека дођу код мене да видим какву ми помоћ нуде.“

Знао сам да се не боје да дођу, па сам схватио да је једини разлог – стид.

16. јун 2003.

Некада сам на данашњи дан обележавао Дан Војске Југославије! Да ли ће се данас на прослави ико сетити мене? Можда се плаше наредбе министра одбране да не контактирају са хашким оптуженицима?

У моју затворску ћелију 1122 дошао је брица Бранко, па сам свеже ошишан дочекао породицу. Син се вратио на припреме репрезентације у Колашин. Супруга и кћерке ми причају како су дошле до списка полицајаца који су били ангажовани на мом хапшењу. Рекао сам им да су за моје хапшење одговорни Душан Михајловић, Ненад Милић, Чеда Јовановић, Горан Свилановић, Наташа Мићић, Светозар Маровић, Сретен Лукић и Горан Радосављевић Гури. Супруга и кћерке су ме храбриле да издржим, а мени су ноге клецале када сам поново ушао у ћелију.

Ко год прође поред моје ћелије, каже ми нешто. „Зар ниси могао да се сакријеш?“ „Издржи због нас“. „Народ је уз тебе!“

Прође Дан Војске, а нико од мојих некадашњих колега није питао за мене. Осим мог возача Славише.

Читао сам о томе у књигама о Голом отоку.

17. јун 2003.

Не могу да заспим. Шетам по ћелији која нема прозор. Око осам часова јављају ми да је дошла моја породица. Чувар, који ме спроводи, понаша се бахато. Каже: „Овде је пропис за све исти. Немам ја времена за губљење. Имам пуно обавеза“. Видим да се нешто променило, јер сигурно не би тако поступао да му није наређено. Одобрава само двадесетоминутну посету и не дозвољава да узмем кесицу бадема.

Предвече добијам решење Истражног судије Окружног суда у Београду у коме пише: „Утврђује се да су испуњене претпоставке предвиђене Законом о сарадњи СиЦГ за предају Међународном кривичном Трибуналу окривљеног Веселина Шљиванчанина.“ У потпису – истражни судија Драган Плазинић.

18. јун 2003.

После непреспаване ноћи поново седим са породицом у просторији за посете. Супруга каже да их је претходног поподнева примио министар одбране Борис Тадић и начелник Генералштаба, генерал Бранко Крга. Кад сам им рекао да је стигло решење о испоручењу у Хаг дуго смо ћутали и немо се гледали. Кад смо се мало прибрали, супруга ми је испричала да је разговарала са супругом Мирослава Радића, мог ратног колеге из Вуковара, о томе шта би требало спремити за пут у Хаг. Мирослав Радић, Миле Мркшић и ја смо означени као „озлоглашена вуковарска тројка“. Мирослав и Миле се већ налазе у затвору у Хагу. Чуvari не дозвољавају да узмем храну коју ми је донела супруга. Траже одобрење судије.

На разговор ме позвао управник затвора, господин Александар Јовановић. Имао је примедбе на понашање моје породице, а замерио ми је и што многи желе да ме посете. Између осталог, рекао сам му: „Не могу моја супруга и деца бити расположени док ја на правди бога лежим у затвору! Како могу да утичем на људе који желе да ме посете? Како могу свом дугогодишњем пријатељу Радету Дабетићу да кажем да више не може да ме посећује? Ви имате право да одобрите или забраните посету. А можда је најбоље да кажете министру како сам поручио да ме стрељате, па ће тако бити превазиђени сви неспоразуми. Зато се мало стрпите, јер ћете ме и онако кроз неколико дана послати у Хаг“.

Написао сам две молбе. Прва: да породица може да ми доноси храну. Друга: да се пребаци део мог новца у кантину како би Весна Гојковић могла да купи цигарете. Весна је ухапшена зато што је јавно иступала и борила се против мог хапшења.

19. јун 2003.

Дошли су у посету министар одбране Борис Тадић и начелник Генералштаба, генерал Бранко Крга. Биле су присутне моје кћерке и пријатељ Неђо Радовић. Питао сам зашто су ми ово направили? Тражио сам да не идем у Хаг, а ако већ морам да идем, да ме до поласка преместе негде где могу у бољим условима да дочекујем породицу и адвокате. Министар Тадић ми је рекао да је морало тако да се уради, јер је важило уверење да сам опасан човек, али ме он, пошто се нисмо раније познавали, после овог сусрета доживљава као коректног и искреног човека. Причао ми је и о разговорима са америчким амбасадором Монтгомеријем и његовим захтевима да морам ићи у Хаг. А кад је реч о смештају, у Београду једино могу да ме сместе у Централни затвор...

Питао сам: „Господине министре, како је могуће да издате наредбу којом забрањујете да се састајем са људима које познајем више од тридесет година?“ Објашњавао ми је да том наредбом не чини ништа лично против мене. Замолио сам да због догађаја приликом мог хапшења не прогањају и не хапсе невинне људе.

Генерал Крга ништа није говорио. Гледао је све време у под. Министар је на крају обећао да ме држава неће заборавити и да ће Војска учинити све што може да ми се на суђењу помогне. Када смо се растајали, генерал Крга је заплакао. Министар Тадић ми је снажно стегнуо руку и рекао: „Ти си искрен и снажан човек. Верујем да ћеш победити“.

20. јун 2003.

Ноћ је протекла у размишљању о сусрету са Тадићем и Кргом. Да ли је требало да будем онолико искрен и отворен и да ли сам рекао кључне ствари? Министар Тадић рече да ме највише терете због појављивања на телевизији. Па, зар је то грех и зар се због телевизије постаје ратни злочинац? Зар је моја држава пала толико ниско па не може да помогне свом официру који јој се заклео на верност. Или, можда, сматрају да је довољна помоћ констатација „како су уверени да ја немам никакву одговорност“?

Доживео сам да због своје немоћи мене сажаљевају, што ми је најмање потребно. А, у ствари, сажаљевају сами себе свесни да вуку потезе који су им наређени. Присећам се догађаја из борбе, смрти возача Поповића, погибије водника Пауновића, старешина Сомборца, Милановића, Никитовића, Воштића и многих других. Можда ће се јавити Хрвати којима сам помогао и спасио им животе? Доктор Матош и његова породица, на пример.

21. јун 2003.

Све иде по устаљеном реду: посета, ручак, одлазак у шетњу, решавања укрштених речи са цимером Дујом Момчиловићем, једним од помоћника Јовице Станишића, који је већ три месеца у затвору. Кћерке су ми донеле неке нове ствари да обучем. Кажу како њихов тата и у затвору мора лепо да изгледа.

Кривичном већу Окружног суда у Београду написао сам жалбу на решење о притвору и испоручивању у Хаг. У жалби сам написао све неистине које се наводе у оптужници и на основу тога закључио:

1. Не желим да ме испоруче Међународном кривичном суду у Хагу;
2. Тражим да ми се укине притвор и да се браним са слободе;
3. Тражим да се поступак води пред нашим судом и ако се докаже било каква моја кривица онда ме можете послати било где;
4. Молим Вас да суд и моја држава помогну да не идем у Хаг, јер ја нисам злочинац, па је то за мене увреда и понижење;
5. Да се из притвора пуне чланови одбора за моју одбрану.

Касније сам с Дујом и двојицом чувара ишао у шетњу. Један од њих, Ђорђевић, служио је војску у војној полицији и учествовао у борбама у Вуковару. Нуди да ми буде сведок на суђењу.

Посетио ме брат Драган Шљиванчанин, са којим сам често играо шах. Обојица смо прећутали питање које нам се могло прочитати у очима: „Када ћемо опет одиграти партију шаха?“

22. јун 2003.

У хелији без прозора, природног светла и зрачка сунца, у којој сијалица гори по цео дан, човек постаје депресиван. Та атмосфера клаустрофобичности преноси се и у просторију за посете, па се догодило неколико пута да викнем на оне које највише волим, јер су у најбољој намери постављали питања која ме заиста боле: „Зар је ово Србија за коју си се борио?“, „Зашто су те продали?“, „Где су твоје колеге?“, „Зашто ћуте ратни другови?“

Дошли су адвокати Петронијевић и Булатовић. Давали су неке савете како да се понашам у Хагу. Одговорио сам: „Ја у Хаг нећу да идем“. Убеђивали су ме да је то неминовност и да се за то морам припремити. Питам их да ли су читали данашње новине у којима ме хрватска власт назива „највећи хрватски крвник“, а притом крију своје генерале, такође хашке оптуженике?

23. јун 2003.

У хелији сам постао свестан колико једна ситница може да промени расположење. У ноћи без сна чуо сам зујање комарца. Подсетило ме на спарне београдске ноћи, на шетње поред реке, на Калемегдан. Сетио сам се пословице да је паметном човеку и комарац музика. Лако је то рећи... Кад се заврши посета, у хелију се вратим сузних очију.

24. јун 2003.

Целе ноћи сањао сам како негде путујем и на том путу прескачем разне препреке. Нестрпљиво сам дочекао посету, јер сам се ужелео сина. Млађан се вратио са припрема репрезентације и спрема се за пут у Далас. Причамо један другоме о томе како ћемо обоје победити: ја неправду, а он на кошаркашком терену. Супруга ми каже како је Чеда Јовановић јуче у Скупштини показивао моју фотографију. На слици се види како у касарни улазим у кола. Не разумем шта би та фотографија требало да докаже? Официру је место у касарни.

Сат времена разговарао сам са адвокатом Петронијевићем. Био сам љут што је за *Курир* изјавио да сам хтео да се предам. Том изјавом желео је да ми помогне, али ја такву помоћ не прихватам, јер ни у једном тренутку нисам пожелео да се предам. Нисам зликовац који се покајао! Ја сам у сваком тренутку био спреман да изађем на суд, али у својој земљи, па се зато нисам ни крио. У сваком тренутку су знали где се налазим.

Предвече је у посету дошао митрополит црногорско-приморски, Амфилохије Радовић. Између осталог, митрополит ми је рекао: „У

српској историји постала је пракса да страдају честити и поштени Срби. Нека ти је на уму Карађорђе чија је глава посјечена кумовском сабљом, испуњена сламом и послата у Истанбул“. На крају разговора ме благословио и поклатио ми књигу „Луча микрокозма“. Пољубили смо се и растали са вером у Бога и уверењем да ћемо се о Преображењу видети у Жабљаку.

25. јун 2003.

После посете, у хелији сам затекао новог цимера, Ненада Илића, који је већ две и по године у затвору због учешћа у четвороструком убиству на Ибарској магистралу. Када смо се упознали, рекао ми је: „Вођа смене ме довео по наређењу управника затвора, да бих утицао на вас, јер се наводно недолично и нервозно понашате“. Одговорио сам му како бих могао да му будем отац и да ми саветници нису потребни. Ако би већ некоме требало да помогне, онда је најбоље да помогне сам себи.

Предвече, док сам вежбао, чувао ме Ђоле Станковић из Пљеваља. Ђоле је био мој војник у касарни Маслине у Подгорици. Причао је какав сам био командант и колико су ме војници поштовали и волели. Било је то у оној, старој Југославији. У овој новој држави, командант се налази у затвору, а чува га бивши војник. Једино га томе нисам учио док је био мој војник.

26. јун 2003.

Дошао је Млађен да се поздравимо пред његов пут у Далас. Окренуо сам главу у страну, да ми не би видео сузе. Да ли ће ме затећи у Београду када се врати? Посетио ме владика Јоаникије и поклатио ми књигу владике Николаја Велимировића. Управник затвора ме опет опоменуо због бројних посета, јер наводно имам привилегије у односу на друге затворенике. Питао сам га зашто ме изједначава са злочинцима и криминалцима? Питао сам га и да ми објасни зашто сам ја у затвору. Прећутао је оба питања.

27. јун 2003.

Супруга и кћерке ми преносе шта све пише у новинама. Моја жалба је одбијена и бићу испоручен Хагу. Сви пишу да сам извршавао постављене задатке, али да морам у Хаг. Нико не објашњава зашто! За време шетње, између два зида изнад којих се само назире небо и залазак сунца, уручили су ми решење којим се одбија моја жалба и доноси одлука да будем испоручен Хагу. Прво што ми је пало

напамет било је да ће мој син у Америци сазнати да сам пребачен у Хаг. Пријатељ Милан Ераковић донео је новине у којима је објављен мој одговор Чеди Јовановићу поводом клевета на мој рачун изречених у Скупштини Србије.

Дошао је пријатељ Крсто Кнежевић. Крстов отац, Тома, био је са мојим дедом Павлом у четничком затвору у Колашину 1942. године. Тома је успео да побегне из затвора, а мог деду Павла одвели су у Немачку, у концентрациони логор. А сада њихови потомци седе у затвору и подсећају се давних времена која се, изгледа, поново враћају. Крстов син ће, као слободан човек, изаћи из овог затвора, а Павлов унук ће кренути према западу, у неки нови затвор, као некада његов деда...

28. јун 2003.

Данас је Видовдан, велики српски празник. На данашњи дан Хагу су испоручили Слободана Милошевића. Била је то годишњица Косовске битке и годишњица његовог говора на Газиместану 1989. године, када се јасно могло видети којим путем ће кренути Србија. У томе су, ваљда, тражили неку симболику.

Тек сада пажљиво читам решење Окружног суда. Не разумем шта су овим решењем желели да кажу, осим да одлазим у Хаг и да немам право жалбе! Када су дошли моји адвокати Петронијевић и Булатовић, јер није било више дилеме, разговарали смо о припремама за одлазак у Холандију. У посету је дошао и мој возач из Војске Југославије, Славиша Спасојевић. Славиша је једини из Војске, поред генерала Бранка Крге, који је дошао да ме види, уз примедбу да је Крга био по службеној дужности. Не могу да верујем да нема мојих другова! Брзо су ме заборавили. Знајем да су људи уплашени, али ипак...

Поподне сам играо шах са Дујом и, због муке и црних слутњи, певао старе борбене песме. Питао сам Дују, као искусног оперативца, шта ми спремају кад стигнем у Хаг? Часопис *Време* објавио је да сам светски бегунац и злочинац број један. Шта ће ми тек радити светски моћници кад ме овако „мазе“ и „пазе“ земљаци? Да ли ће потпредседник Владе Чедо Јовановић поручити да ми ставе менгеле на ноге? Ја сипам питања, помињем десетине имена људи који ће ликовати када стигнем у Хаг, а Дује само ћути и уздише.

29. јун 2003.

Супруга је донела хрпу писама и телеграма које ми шаљу непознати људи. Писма стижу без уписане адресе. Договарамо се о томе